

Suunised määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta

(2006/C 210/02)

(EMPs kohaldatav tekst)

SISSEJUHATUS

1. Määruse (EÜ) nr 1/2003⁽¹⁾ artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt võib komisjon oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu rikuvad asutamislepingu artiklit 81 või 82.
2. Määruses (EÜ) nr 1/2003 ette nähtud piires on komisjonil nimetatud trahvide määramisel ulatuslik kaalutusõigus⁽²⁾. Kõigepealt tuleb võtta arvesse rikkumise raskust ja kestust. Lisaks ei tohi määratav trahv ületada määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teises ja kolmandas lõigus osutatud piirmäära.
3. Komisjon avaldas 14. jaanuaril 1998 suunised trahvide arvutamise meetodi kohta⁽³⁾ eesmärgiga tagada oma otsuste läbipaistvus ja erapooletus. Pärast rohkem kui kaheksa aasta pikkust kohaldamist on komisjon saanud piisavalt kogemusi trahvipoliitika arendamiseks ja täpsustamiseks.
4. Komisjoni õigus määrata oma otsusega ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu rikuvad asutamislepingu artiklit 81 või 82, on üks vahendeist, mis on komisjonile antud selleks, et täita talle asutamislepinguga pandud järelevalveülesannet. See ülesanne hõlmab nii kohustust uurida ja karistada üksikuid rikkumisi kui ka kohustust juurutada üldist poliitikat asutamislepingus sätestatud põhimõtete kohaldamiseks konkurentsioiguses ning suunata vastavalt ettevõtjate käitumist.⁽⁴⁾ Selleks peab komisjon tagama oma meetmete hoiatava mõju⁽⁵⁾. Kui komisjon tuvastab asutamislepingu artikli 81 või 82 rikkumise, võib seega osutada vajalikuks määrata õigusnormide rikkujatele trahv. Trahvi suurus tuleks määrata nii, et sellel oleks piisavalt hoiatav mõju, mille eesmärk ei oleks pelgalt karistada asjaomaseid ettevõtjaid (hoiatav mõju konkreetse juhtumi korral), vaid hoida ära teiste ettevõtjate soov alustada asutamislepingu artiklitega 81 ja 82 vastuolus olevat tegevust või sellist tegevust jätkata (üldine hoiatav mõju).
5. Selle eesmärgi saavutamiseks peaks komisjon trahvide määramisel aluseks võtma rikkumisega seotud kaupade või teenuste müügiväärtuse. Trahvisumma kindlaksmääramisel peaks oluliseks teguriks pidama ka rikkumise kestust. Kestus mõjutab vältimatult rikkumise võimalikke tagajärgi turule. Seega peetakse oluliseks, et trahvisumma kajastaks ka seda, kui mitu aastat ettevõtja rikkumises osales.
6. Rikkumisega seotud kaupade ja teenuste müügiväärtuse sidumisel rikkumise kestusega saadakse adekvaatne asendusväärtus, mis kajastab üheaegselt rikkumise majanduslikku tähtsust ja iga rikkumises osalenud ettevõtja osakaalu. Nendest teguritest lähtumine annab täpse ülevaate trahvi suurusjärgust ning seda ei tuleks vaadelda kui automaatset aritmeetilist arvutusmeetodit.
7. Samuti peetakse asjakohaseks lisada trahvile rikkumise kestusest sõltumatu summa, mille eesmärk on hoida ära ettevõtjate soov ebaseaduslikku tegevust alustada.
8. Alljärgnevalt tuuakse üksikasjalikult välja põhimõtted, millest komisjon lähtub määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt trahvide määramisel.

TRAHVI ARVUTAMISE MEETOD

9. Ilma et see piiraks punkti 37 kohaldamist, kasutab komisjon ettevõtjatele või ettevõtjate ühendusele trahvi määramisel järgmist kahest etapist koosnevat meetodit.
10. Kõigepealt määrab komisjon igale ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele trahvi põhisumma (vt 1. osa allpool).
11. Seejärel võib komisjon seda põhisummat suurendada või vähendada (vt 2. osa allpool).

1. Trahvi põhisumma

12. Põhisumma määratakse kindlaks asjaomaste kaupade või teenuste müügiväärtuse põhjal järgmise meetodiga.

⁽¹⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2003, 16. detsember 2002, asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta, EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1.

⁽²⁾ Vt näiteks kohtuasja C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P kuni C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri A/S jt v. komisjon, 2005, EKL I-5425, punkt 172.

⁽³⁾ Suunised määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT C 9, 14.1.1998, lk 3).

⁽⁴⁾ Vt näiteks eelnimetatud otsust kohtuasjas Dansk Rørindustri A/S jt v. komisjon, punkt 170.

⁽⁵⁾ Vt Euroopa Kohtu 7. juuni 1983. aasta otsust liidetud kohtuasjades 100/80–103/80: Musique Diffusion française jt v. komisjon, EKL 1825, punkt 106.

A. Müügiväärtuse määramine

13. Trahvi põhisumma kindlaksmääramisel võetakse aluseks nende kaupade või teenuste väärtus, millega on rikkumine otseselt või kaudselt⁽¹⁾ EMP asjaomasel territooriumil seotud. Üldiselt vaatleb komisjon ettevõtja müüki viimasel rikkumises osalemise täisaastal (edaspidi "müügiväärtus").
14. Kui ettevõtjate ühenduse sooritatud rikkumine on seotud selle liikmete tegevusega, arvestatakse müügiväärtuseks üldiselt kõikide liikmete individuaalsete müügiväärtuste summat.
15. Ettevõtja kaupade või teenuste müügiväärtuse kindlaksmääramisel kasutab komisjon täpsemaid olemasolevaid andmeid selle ettevõtja kohta.
16. Kui ettevõtja esitatud andmed on puudulikud või need ei ole usaldusväärsed, võib komisjon selle ettevõtja kaupade või teenuste müügiväärtuse kindlaks määrata osaliste andmete ja/või mis tahes muu teabe põhjal, mida ta peab oluliseks või sobivaks.
17. Müügiväärtus määratakse kindlaks enne käibemaksu ja muude müügiga otseselt seotud maksude kohaldamist.
18. Kui rikkumine hõlmab laiemat territooriumi kui Euroopa Majanduspiirkond ("EMP") (näiteks ülemaailmsete kartellide korral), ei pruugi ettevõtjate asjaomaste kaupade või teenuste müüginumbriid EMPs kajastada adekvaatselt iga ettevõtja osakaalu rikkumises. See võib ette tulla eeskätt ülemaailmsete turu jagamise kokkulepete korral.

Sellises olukorras võib komisjon selleks, et üheaegselt oleks näha nii rikkumises osalevate ettevõtjate poolt EMPs teostatud asjaomaste müükide summa ja iga ettevõtja osakaal rikkumises, välja arvutada rikkumise raames asjaomasel territooriumil (laiem kui EMP) müüdnud kaupade või osutatud teenuste koguväärtuse, teha kindlaks iga rikkumises osaleva ettevõtja müügiosa ning kohaldada nimetatud müügiosa samade ettevõtjate poolt EMPs teostatud müükide summa suhtes. Tulemust arvestatakse müügiväärtusena trahvi põhisumma kindlaksmääramisel.

B. Trahvi põhisumma kindlaksmääramine

19. Trahvi põhisumma arvutatakse osakaaluna müügiväärtusest. Osakaal saadakse rikkumise raskusastme korrutamisel aastate hulgaga, mil rikkumine aset leidis.
20. Raskust hinnatakse iga üksikjuhtumi ja iga rikkumise liigi puhul eraldi, võttes arvesse kõiki olulisi asjaolusid.

⁽¹⁾ Näiteks konkreetse toote horisontaalse hinna kindlaksmääramise korral, kui selle toote hind võetakse madalama või kõrgema kvaliteediga toodete hinna aluseks.

21. Üldiselt määratakse osakaal maksimaalselt 30 % müügiväärtusest.

22. Otsustamaks, kas konkreetse juhtumi puhul kasutatakse osakaal müügiväärtusest peaks olema astmestiku kõrgemal või madalamal tasemel, võtab komisjon arvesse teatava hulga tegureid, nagu rikkumise laad, kõikide rikkumises osalevate ettevõtjate turuosa kokku, rikkumise geograafiline ulatus ja asjaolu, kas rikkumine ka toime pandi.

23. Hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepped,⁽²⁾ mis on üldjuhul salajased, on juba oma olemuselt kõige tõsisemad konkurentsipiirangud. Konkurentsipoliitika seisukohast karistatakse selle eest karmilt. Seepärast on nimetatud rikkumiste puhul kasutatav osakaal üldjuhul astmestiku kõrgemal tasemel.

24. Võtmaks täielikult arvesse iga ettevõtja osalemise kestust rikkumises, korrutatakse müügiväärtuse põhjal määratud summa (vt punkte 20–23 eespool) aastate hulgaga, mil rikkumises osaleti. Vähem kui kuus kuud kestnud rikkumine loetakse pooleaastaseks rikkumiseks; rohkem kui kuus kuud, kuid vähem kui aasta kestnud rikkumine loetakse aastaseks rikkumiseks.

25. Olenemata ettevõtja osalemise kestusest rikkumises, lisab komisjon põhisummale summa, mis moodustab 15–25 % eespool toodud A osas kirjeldatud müügiväärtusest, eesmärgiga hoida ära ettevõtjate igasugust soovi osaleda hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepetes. Komisjon võib sellist lisasummat rakendada ka muude rikkumiste suhtes. Otsustamaks, milline peaks olema konkreetse juhtumi puhul kasutatav osakaal müügiväärtusest, võtab komisjon arvesse teatava hulga tegureid, eeskätt neid, mida on nimetatud punktis 22.

26. Kui rikkumises osalevate ettevõtjate asjaomaste kaupade ja teenuste müügiväärtus on samasugune, kuid mitte identne, võib komisjon määrata kõikidele identse põhisumma. Lisaks sellele kasutab komisjon põhisumma kindlaksmääramisel ümardatud arvandmeid.

2. Põhisumma kohandamine

27. Trahvi määramisel võib komisjon võtta arvesse asjaolusid, millest tulenevalt eespool toodud 1. osas kirjeldatud põhisummat suurendatakse või vähendatakse. Seda tehakse üldhinnangu põhjal, milles on arvestatud kõikide oluliste asjaoludega.

⁽²⁾ Kaasa arvatud ettevõtjatevahelised kokkulepped, kooskõlastatud tegevus ja ettevõtjate ühenduste otsused asutamislepingu artikli 81 tähenduses.

A. Raskendavad asjaolud

28. Trahvi põhisummat võidakse suurendada, kui komisjon leiab järgmisi raskendavaid asjaolusid:

- kui komisjon või pädev riigiasutus on avastanud artikli 81 või 82 rikkumise ettevõtja poolt, jätkub samasugune või analoogne rikkumine või pannakse toime uus rikkumine. Iga sellise tuvastatud rikkumise korral suurendatakse põhisummat kuni 100 %;
- keeldutakse koostööst või takistatakse juurdluse läbiviimist;
- ettevõtja oli rikkumise eestvedaja või algataja. Komisjon pöörab erilist tähelepanu muude ettevõtjate suhtes võetud igasugustele meetmetele, mille eesmärk oli sundida neid rikkumises osalema, ja/või igasugustele survemeetmetele, mille eesmärk oli panna muud ettevõtjad rikkumise aluspõhimõtteid järgima.

B. Kergendavad asjaolud

29. Trahvi põhisummat võidakse vähendada, kui komisjon leiab järgmisi kergendavaid asjaolusid:

- asjaomane ettevõtja esitab tõendid selle kohta, et lõpetas rikkumise kohe pärast komisjoni sekkumist. See ei kehti salastatud kokkulepete või tegevuse kohta (eeskätt kartellide puhul);
- asjaomane ettevõtja esitab tõendid selle kohta, et rikkumine on toime pandud ettevaatamatuse tõttu;
- asjaomane ettevõtja esitab tõendid selle kohta, et tema osalemine rikkumises on sisuliselt tühine ning tõestab, et ajal, mil ta oli rikkumist kujutavate kokkulepete osaline, ta tegelikult kokkuleppeid ei täitnud, käituges turul konkurentsi soodustavalt. Paljast fakti, et ettevõtja osales rikkumises lühemat aega kui teised, ei peeta kergendavaks asjaoluks, kuna seda arvestatakse juba põhisummas;
- asjaomane ettevõtja teeb komisjoniga tõhusat koostööd asjades, mis jäävad välja leebema kohtlemise teatise kohaldamisalast ja ettevõtja juriidilisest koostöökohustusest;
- konkurentsivastane tegevus oli lubatud või seda õhutati avaliku sektori poolt või õigusaktidega. ⁽¹⁾

C. Trahvi suurendamine hoiatava mõju nimel

30. Komisjon pöörab erilist tähelepanu sellele, et oleks tagatud trahvide piisavalt hoiatav mõju. Seepärast võib ta suurendada nendele ettevõtjatele määratavat trahvi, kellel on lisaks rikkumisega seotud kaupade ja teenuste müügile ka erakordselt suur käive.
31. Komisjon arvestab ka vajadusega suurendada trahvi nii, et see oleks suurem kui rikkumise tulemusena saadud ebaseaduslik tulu, kui seda on võimalik kindlaks teha.

D. Juriidiline ülemmäär

32. Vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõikele 2 ei ületa ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul trahv 10 % selle eelmise majandusaasta kogukäibest.
33. Kui ettevõtjate ühenduse rikkumine on seotud selle liikmete tegevusega, ei ületa trahv 10 % nende liikmete kogukäivate summast, kes tegutsevad turul, mida ettevõtjate ühenduse rikkumine mõjutab.

E. Leebema kohtlemise teatis

34. Komisjon kohaldab leebema kohtlemise eeskirju kooskõlas kohaldatavas teatise sätestatud tingimustega.

F. Maksevõime

35. Teatavas sotsiaalses ja majanduslikus kontekstis võib komisjon erandkorras taotluse esitamisel võtta arvesse ettevõtja maksevõimetust. Sel puhul ei vähendata trahvi mingil juhul pelgalt ebasoodsa või kahjumliku finantsolukorra tõttu. Vähendamine saab toimuda üksnes kindlate tõendite alusel, mille kohaselt seaks käesolevates suunistes sätestatud tingimustel trahvi määramine pöördumatult ohtu asjaomase ettevõtja majandusliku elujõulisuse ning tema varad kaotaks igasuguse väärtuse.

LÕPPMÄRKUSED

36. Teatavatel juhtudel võib komisjon määrata sümboolse trahvi. Sellise trahvi määramist tuleks põhjendada otsuses.

⁽¹⁾ See ei mõjuta meetmeid, mida võidakse võtta asjaomase liikmesriigi vastu.

37. Kuigi käesolevates suunistes kirjeldatakse trahvide määramise üldmeetodit, võib konkreetse juhtumi eripäradest või teataval tasemel hoiatava mõju tagamisest tingituna olla õigustatud nimetatud meetodist või punktis 21 sätestatud piiridest loobumine.
38. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kõikide juhtumite suhtes, mille kohta on pärast suuniste avaldamiskuupäeva Euroopa Liidu Teatajas saadetud märgukiri, olenemata sellest, kas trahv määratakse määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 või määruse nr 17⁽¹⁾ artikli 15 lõike 2 kohaselt.
-

⁽¹⁾ 6. veebruari 1972. aasta määruse nr 17 artikli 15 lõige 2. See on esimene asutamislepingu artiklite 85 ja 86 [praegu 81 ja 82] rakendusmäärus (EÜT 13, 21.2.1962, lk 204).